

den private eller den offentlige sektor, skal kunne påtage sig et ansvar, når der spildes så mange penge.

Jeg synes, at det har været interessant at høre debatten om den fremtidige organisering, hvor det bliver sagt, at det godt kan være, at man skal have lidt mere ekstern advokathjælp til at se på kontrakter, og hvor det bliver sagt, at man skal have lidt flere eksterne controllerfunktioner.

Mig bekendt har man den slags inde på et meget tidligt tidspunkt ved alle andre store samfundsinvesteringer. Det er simpelt hen ren sædvane, at det er sådan.

Jeg har selv for en del år siden arbejdet i et ministerium, der havde med den slags at gøre, og det var fuldstændig standard, at man havde advokat og kammeradvokat inde. Det var standard, at man havde konsulenter inde hist og pist. At det skulle være noget nyt, kommer virkelig bag på mig. Men jeg bliver klogere, jeg er blevet klogere her i dag.

Det er kun glædeligt, synes jeg, hvis nu den almindelige rettidige omhu, der gælder andre steder i den offentlige og den private sektor, også fremover kommer til at gælde i forsvaret. Hvis det er tilfældet, har debatten i dag i allerhøjeste grad haft et formål – og tak for det.

Den fg. formand (Elisabeth Arnold):

Tak til hr. Holger K. Nielsen, og så har ministeren bedt om ordet.

Forsvarsministeren (Søren Gade):

Jeg synes, at hr. Holger K. Niensens sidste bemærkninger ikke skal have lov at stå uimodsagte. Han slutter af med at give det indtryk, at vi har en butik, der hedder forsvaret, som er ualmindelig dårligt drevet, og det hverken kan eller vil jeg kunne bekræfte.

Det er således, at forsvaret råder over et budget på godt 20 mia. kr. om året, og det vil sige, at man i tidsrummet fra 1995 frem til nu har brugt 200 mia. kr.

Det er meget beklageligt, at vi står med en sag her, hvor man har indkøbt en flyver med det formål, at den skulle flyve, og at den ikke kan. Men man kan ikke deraf udlede, at man har et forsvar, som ikke bliver drevet efter alle kunstens regler.

Jeg vil sige til hr. Holger K. Nielsen, at hvis man læser Rigsrevisionens rapport om edb og edb-styring i forsvaret, er forsvaret meget længere fremme end mange andre offentlige myndigheder og statsinstitutioner. Det gør, at der er

en langt bedre kontrol med de penge, som der også skal være i forsvaret; der er langt bedre mulighed for at kigge forsvaret over skulderen og se, hvorledes man administrerer skatteborgernes penge.

Jeg skal her fra talerstolen sige, at det er mit ansvar og min pligt at sørge for, at skatteborgernes penge bliver brugt bedst muligt, og der er redskaber i forsvaret til, at jeg kan udøve min kontrol. Tilsvarende kan Rigsrevisionen gå ind og kigge på, hvad vi laver. Der er ikke grundlag for at sige, at forsvaret ikke er en veldreven virksomhed.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den fg. formand (Elisabeth Arnold):

Som tidligere meddelt vil afstemningen om de fremsatte forslag til vedtagelse blive foretaget i mødet i morgen.

Den sidste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 159: Forslag til lov om ændring af lov om forsvarets personel og lov om hjemmeværnet. (Omlægning af værnepligten m.v.).

Af forsvarsministeren (Søren Gade).
(Fremsat 9/2 2006).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Gitte Lillelund Bech (V):

Det her lovforslag er en konsekvens af forsvarsforliget, der, som nogle i salen vil hævde, er indgået af logebrødrene – og -søstre må jeg lige påpege – og som gælder i perioden 2005-2009. Som led i forsvarsforliget, hvilket jeg tror er alment kendt, valgte vi at nedlægge mobiliseringsstyrken. I stedet ønsker vi at sætte fokus på totalforsvaret og at styrke det, inklusive muligheden for at imødegå terrorhandlinger m.v.

Selve lovforslaget har en hel række konsekvensrettelser, og der er nogle få, som jeg vil nævne.

For det første synes vi, at det er meget naturligt, at lov om forsvarets personel naturligt tilpasses kvinder på værnepligtslignende vilkår.

Når vi nu har ændret værnepligten til at være 4 måneder for mænd, skal kvinder, som vælger at gå i tjeneste på værnepligtstilignende vilkår, selvfølgelig uddannes på fuldstændig samme vis. Derfor får vi tilpasset loven, så den afspejler den nye værnepligtsordning, og hvad deraf måtte følge i henhold til vores forsvarsforlig.

For det andet synes vi, at det er meget naturligt, at vi i dette lovforslag får reguleret reglerne for, hvor lang tid man kan være indkaldt i tjeneste, så det fastsættes til at være 12 måneder mod 27 måneder i den gældende lov.

Endelig synes vi, at det er helt naturligt, at vi fastsætter i loven, at ministeren under krig eller andre ekstraordinære forhold og i katastrofetilfælde kan indkalde ansatte i forsvaret, som så vil have pligt til at forrette tjeneste, ikke kun i krigstilfælde, men tilsvarende i katastrofetilfælde og som sagt også under andre ekstraordinære forhold.

Samlet set kan Venstre støtte lovforslaget.

Den fg. formand (Elisabeth Arnold):

Vi siger tak til ordføreren. Det var hurtigt. Næste ordfører er hr. Per Kaalund.

Kl. 15.15

Per Kaalund (S):

Det nye forsvarsforlig fra 2005 til 2009 indebærer som bekendt store ændringer og omlægninger af dansk forsvar, bl.a. nedlæggelse af mobiliseringsforsvaret og overgang til værnepligt på nu fortrinsvis 4 måneder for langt de flestes vedkommende og op til 12 måneder for ganske få vedkommende.

Socialdemokratiet kan støtte lovforslaget, herunder etableringen af forsvarets totalforsvarsstyrke, hvortil de værnepligtige overføres efter 4 måneders tjeneste. Vi vil selvfølgelig følge udviklingen og se på de erfaringer, der opnås ved den nye ordning, og vi er selvfølgelig villige til at se på eventuelle ændringer og tilpasninger, for så vidt det måtte vise sig hensigtsmæssigt.

Vi lægger vægt på, som også den foregående ordfører gjorde det, at værneretten for kvinder opretholdes, så længe værnepligten eksisterer, og vi følger spændt, om den nye form for session, der benævnes Forsvarets Dag, hvortil også alle kvinder i en bestemt årgang inviteres, vil resultere i, at flere kvinder vil vælge ansættelse i forsvaret, hvad vi håber på.

Som en konsekvens af forsvarsforliget oprettes jo også Forsvarets Personeltjeneste, og det medfører nogle ændringer i bl.a. klageadgan-

gen, idet Forsvarsministeriets mulighed for sagsbehandling fremover bliver begrænset som følge af disse omlægninger. Det har bekymret nogle af de faglige organisationer, og som det fremgår af høringssvarene, er der også flere af organisationerne, der har reageret, og det må vi i givet fald se nærmere på ved den efterfølgende udvalgsbehandling.

Socialdemokraterne kan anbefale lovforslaget.

Den fg. formand (Elisabeth Arnold):

Den næste ordfører er hr. Hans Kristian Skibby.

Hans Kristian Skibby (DF):

Lovforslaget, som vi her behandler, er en konsekvens af forsvarsforliget fra 2005 til 2009, som blev indgået i 2004 af et enigt Folketing minus SF og Enhedslisten.

Som led i forsvarsaftalen nedlægges mobiliseringsstyrken, og der oprettes i stedet en totalforsvarsstyrke på omkring 12.000 personer. Værnepligtige, der er overført til totalforsvarsstyrken, er efterfølgende pligtige til inden for de næste 3 år efter hjemsendelse fra forsvaret at stille sig til rådighed i forbindelse med løsningen af totalforsvarsopgaver for det danske samfund.

Totalforsvarsstyrken bidrager således til, at samfundet til stadighed råder over tilstrækkeligt med kapacitet til at imødegå trusler rettet mod Danmark, herunder terrorhandlinger og større svært håndterbare katastrofer.

Ligeledes bifalder Dansk Folkeparti, at der med lovforslagets vedtagelse åbnes for, at forsvarsministeren i katastrofetilfælde fremover har mulighed for at indkalde hjemsendte til akut aktiv tjeneste.

Folketinget står p.t. foran at skulle gennemføre forhandlinger om et nyt beredskabsforlig, og det er efter Dansk Folkepartis opfattelse oplagt at koordinere de samlede beredskabsinitiativer og virkeform.

Dansk Folkeparti støtter således det fremsatte lovforslag og bifalder ændringerne, idet vi er af den overbevisning, at totalforsvarsstyrken fremover vil give de danske myndigheder bedre mulighed for at yde effektiv hjælp og støtte, såfremt terrorhandlinger eller andre katastrofesituationer opstår på dansk territorium.

Vi kan dermed tilslutte os lovforslaget.

Den fg. formand (Elisabeth Arnold):

Tak til ordføreren. Næste ordfører er hr. Tom Behnke.

Tom Behnke (KF):

Forslaget her er som nævnt en udmøntning af forsvarsforliget.

Der sker en omlægning af værnepligten til kun at vare 4 måneder, bortset fra Livgarden, kongeskibet og Gardehusarregimentets hesteskadron, der har behov for at være der lidt længere.

Det, der også sker med lovforslaget her, er, at det, vi kender som mobiliseringsforsvaret, nedlægges, og i stedet gør man det, at man målretter uddannelsen frem mod en totalforsvarsforpligtelse, således at de værnepligtige, der er inde at aftjene værnepligten på de 4 måneder, målrettet bliver uddannet til totalforsvaret, og når de bliver hjemsendt, så står de til rådighed i de første 3 år. I tilfælde af at der skulle ske en katastrofe, kan man altså trække på disse soldater, som målrettet er uddannet til præcis den funktion.

De soldater, der har lyst til at tegne kontrakt og dermed færdiguddanne sig til reaktionsstyrken har muligheden for at gøre det. Det vil sige, at vi stadig væk har værnepligten som et sted, hvor vi kan rekruttere folk til at tegne sig til reaktionsstyrken og dermed også være en del af den styrke, vi kan sende ud for at hjælpe til, når der sker noget internationalt.

De samme regler kommer jo så til at gælde for de kvinder, som melder sig frivilligt, således at der er ens spilleregler. Det er jo kun rimeligt, og sådan skal det selvfølgelig være.

Kl. 15.20

En omlægning og en tilpasning af værnepligten til nutiden passer egentlig også fint med Det Konservative Folkepartis politik. Vi er i dag i den situation, at det er præcis 90 år siden, at Det Konservative Folkeparti blev stiftet, nemlig den 22. februar 1916.

Det er ganske interessant, når man kigger på værnepligten, for jeg kom til at sidde og kigge i det allerførste partiprogram, som Det Konservative Folkeparti lavede tilbage i 1916, og der står faktisk allerede i punkt 1:

Hævdelse af folkets nationale selvbestemmelseret, forsvarssagens forsvarlige løsning, derunder virkelig gennemførelse af almindelig værnepligt.

For 90 år siden slog Det Konservative Folkeparti altså på, at vi skal have en værnepligt, at vi skal bevare værnepligten, og at vi skal støtte op om værnepligten. I disse 90 år har vi jo så fra tid til anden, og også i dag er vi i gang med et lovforslag derom, justeret og tilpasset værnepligten til nutiden. Det hænger jo ganske godt sammen

med et andet konservativt princip, nemlig at man skal forandre for at bevare, og det er præcis det, vi gør i dag. Ved at forandre værnepligten sikrer vi, at vi også i fremtiden kan fastholde værnepligten.

Vi støtter lovforslaget.

Den fg. formand (Elisabeth Arnold):

Næste ordfører er hr. Morten Helveg Petersen.

Morten Helveg Petersen (RV):

Også Det Radikale Venstre kan støtte lovforslaget, måske med en lidt anden indfaldsvinkel end den forrige taler.

Allerførst er vi jo en del af forsvarsforliget, og man kan sige, at den overordnede vision om at lægge mere vægt på den internationale del er noget, som vi har arbejdet for igennem længere tid. Det forhold, at mobiliseringsforsvaret kan nedlægges, er noget, vi har arbejdet for igennem mange, mange år, og vi finder, at hele tankegangen i forliget med hensyn til, at forsvaret går på to ben, det internationale og så totalforsvaret herhjemme, er der meget fornuft i.

Vi foreslog helt tilbage i januar 2001, det er altså over 5 år siden, værnepligten afskaffet til fordel for en moderniseret rekruttering, og jeg er nødt til at sige, at dengang var der mildest talt ikke særlig meget medvind til det standpunkt.

I 2001 foreslog vi, at grunduddannelsen burde være på 3 måneder efterfulgt af en specialiseret uddannelse orienteret mod udsendelse til internationalt arbejde, og det må vel siges at være meget, meget tæt på de 4 måneder, som vi behandler her i dag.

Jeg vil blot minde om, at på det tidspunkt var hele diskussionen om værnepligten utrolig svær at trække i gang. Alene det forhold at sætte spørgsmålstegn ved det og at forkorte længden af uddannelsen fra 9 måneder ned til nu 4 måneder var jo nærmest helligbrøde eller noget, der minder om det.

Vi foreslog på det tidspunkt, at man efter endt militær grunduddannelse kunne vælge at stoppe eller at tegne en stampersonelkontrakt med et af tjenestestederne i værnene eller en kontrakt med henblik på en officersuddannelse eller en reaktionsstyrkekontrakt med henblik på at indgå i enheder i internationale opgaver. Sidstnævnte kunne så indebære 6-9 måneders målrettet videreuddannelse før hjemsendelse eller før første udsendelse. Det er faktisk stort set det tankesæt, som vi realiserer med lovforslaget i dag, og derfor er vi selvfølgelig glade for lov-

forslaget for Det Radikale Venstres vedkommende.

Vi finder, det er utrolig vigtigt, at grunduddannelsen bliver så tilpas attraktiv for unge mennesker, at de føler, at det er umagen værd at melde sig, at de føler, at de med den grunduddannelse står med nogle kompetencer i hånden efterfølgende, som forhåbentlig også gerne skulle føre til, at de melder sig til videre tjeneste og gør nytte i det internationale arbejde.

Så der er mange gode grunde til at støtte lovforslaget, det er faktisk rigtig fornuftigt.

Den fg. formand (Elisabeth Arnold):

Tak til ordføreren. Næste ordfører er hr. Holger K. Nielsen.

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg skal starte med at sige, at da hr. Frank Aaen bliver nødt til at gå, taler jeg også på vegne af Enhedslisten.

Vi er jo ikke en del af forsvarsforliget, som det her lovforslag er en udmøntning af, og det vil sige, at vi ikke er forpligtet til at skulle stemme for det her lovforslag.

Med hensyn til værnepligten var det jo ikke uinteressant at høre hr. Tom Behnke komme med en stor historisk redegørelse for, at det her er udtryk for konservativ politik, som den blev udmøntet for 90 år siden, ikke mindst da Det Radikale Venstre for 90 år siden var Det Konservative Folkepartis hovedmodstander. Den formlering, der blev nævnt i det konservative partiprogram, var direkte vendt imod Det Radikale Venstre.

Kl. 15.25

Efter hr. Tom Behnke kommer hr. Morten Helveg Petersen på talerstolen og siger noget, der er sådan lidt anderledes, men i virkeligheden viser det i hvert fald, at tiderne ændrer sig, må man sige.

Med hensyn til værnepligten synes jeg, det er en meget, meget dyr rekrutteringsbase for det øvrige forsvar, og det er jo reelt det eneste argument, der er for det – og så også det, at man skulle bevare nogle kaserner. Det, som forsvarspolitik jo meget handler om, når man diskuterer det her i Folketinget, er, hvilke kaserner der skal nedlægges, men de skal ikke nedlægges. Sådan er det.

Jeg er helt enig med Det Radikale Venstre i det principielle grundsynspunkt, at værnepligten ikke er tidssvarende, og det er jo noget mærkeligt miskmask, man nu får, hvor en 4-måne-

ders-værnepligt går over i noget, der i realiteten jo ikke er et militært forsvar, men et civilt forsvar, og at man så i forlængelse af det stadig væk skal have en militær uddannelse. Man siger, at det er, fordi man skal bruge det som rekrutteringsbase, men det er en meget, meget dyr form for rekrutteringsbase, vil jeg sige, og det burde man kunne gøre på andre måder.

I lovforslaget er der nogle problemer omkring det fagretlige, der er nogle faglige organisationer, der har gjort indvendinger. Det mener jeg man må tage meget, meget alvorligt, og det går jeg også ud fra at forligspartierne gør. Det er i hvert fald noget, vi vil se på under behandlingen af det her forslag.

Forsvarsministeren (Søren Gade):

Nu kunne jeg høre på hr. Holger K. Nielsen, at det varer lidt, før hr. Holger K. Nielsen er med i forsvarsforligskredsen, men det kunne da være dejligt, hvis vores efterfølgere om 90 år står her og refererer til hr. Holger K. Nielsen og siger, at nu er Socialistisk Folkeparti med i forligskredsen. Det kan vi så på det tidspunkt sidde på vores lille sky og se.

Jeg vil gerne takke generelt for støtten til lovforslaget. Det er klart, der har været rejst nogle spørgsmål i debatten her, herunder det, hr. Holger K. Nielsen stillede, som selvfølgelig vil blive yderligere belyst under udvalgsarbejdet. Jeg vil vende lidt tilbage til det i mit indlæg.

Som flere allerede har sagt, er lovforslaget en konsekvens af forligsaftalen af 10. juni 2004. Man målretter værnepligten mod totalforsvaret. Man etablerer de nødvendige hjemmelsbestemmelser for forsvarsministeren for at kunne trække på totalforsvarsstyrken på 12.000 mand. Totalforsvarsstyrken vil bidrage til, at samfundet råder over tilstrækkelig kapacitet til at imødegå trusler mod Danmark og større katastrofer. Værnepligtige og kvinder på værnepligtslignende vilkår, der er overført til totalforsvarsstyrken, vil være forpligtet inden for de første 3 år efter hjemsendelsen til at stille sig til rådighed i forbindelse med løsning af de her totalforsvarsopgaver.

Lovforslaget indebærer desuden, at ansatte i forsvaret naturligvis også fremover har pligt til at forrette tjeneste under krig, i andre ekstraordinære tilfælde og i katastrofetilfælde. Målretning mod totalforsvaret indebærer i den sammenhæng i forhold til den gældende lov en udvidelse af forpligtelserne for ansatte i forsvaret,

da katastrofetilfælde bliver sidestillet med krig og andre ekstraordinære tilfælde.

Omvendt ophører en række forpligtelser for tidligere ansatte og værnepligtige ifølge den lov, vi har i dag. Der vil således ikke længere være adgang for mig som forsvarsminister til at indkalde hjemsendte værnepligtige fra forsvaret efter udløbet af den 3-års-periode, hvor de indgår i totalforsvarsstyrken. Der vil heller ikke længere være adgang til at indkalde afskediget militærpersonel til tjeneste i forsvaret som følge af det tidligere ansættelsesforhold.

Tjenestetiden for værnepligtige under den første samlede tjeneste og efterfølgende tjeneste kan fremover højst udgøre 12 måneder mod nu 27 måneder. Der sker således og med god grund en række lempelser i de forpligtelser, vi hidtil har kunnet pålægge forsvarets personel.

Som det er blevet bemærket, indeholder lovforslaget også et forslag om, at klageadgangen til Forsvarsministeriet for en række afgørelser truffet af Forsvarets Personeltjeneste i ansættelses- og personelsager afskæres. Afskæringen af klageadgangen skal ses i lyset af oprettelsen af Forsvarets Personeltjeneste som en overordnet, central personeladministrerende myndighed samt Forsvarsministeriets begrænsede mulighed for reelt at foretage en nærmere prøvelse af afgørelserne.

Jeg finder det vigtigt i den sammenhæng at minde om, at afgørelserne jo fortsat vil kunne indbringes for Ombudsmanden, at der fortsat vil kunne ske domstolsprøvelse, jf. grundlovens § 63, og at der fortsat vil være mulighed for, at Forsvarets Personeltjeneste kan ændre en allerede truffen afgørelse, hvis der f.eks. klages over den på ny. Forsvarsministeriet vil som tilsynsmyndighed også fortsat kunne og skal i øvrigt også gribe ind i konkrete sager, hvis Forsvarets Personeltjeneste har truffet en forkert afgørelse eller begået grovere sagsbehandlingsfejl.

Kl. 15.30

Den foreslåede klagebegrænsning adskiller sig i øvrigt ikke væsentligt fra baggrunden for

tilsvarende klagebegrænsninger inden for bl.a. Justitsministeriets og Skatteministeriets områder, så det er altså ikke en særegen ordning, der – i gåseøjne – kun rammer Forsvarets Personeltjeneste. Det er ikke en særordning, der etableres, det er en konsekvens af den organisatoriske udvikling og forandring, som bl.a. forsvaret gennemgår i disse år, men jeg vil gerne gentage mit tilsagn om, at vi får spørgsmålet yderligere belyst i forbindelse med udvalgsarbejdet.

Det er min samlede vurdering, at det lovforslag, vi behandler i dag, vil bidrage til et mere målrettet, mere strømlinet og mere tidssvarende forsvar med en endnu bedre udnyttelse af de ressourcer, som bliver stillet til dets rådighed.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Elisabeth Arnold):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Forsvarsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Den fg. formand (Elisabeth Arnold):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 23. februar 2006, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 15.32
